

Olli Mäenpää
9.12.2022

Perustuslakivaliokunnalle

Hallituksen esitys automaattista päätöksentekoa verotus- ja tulliasioissa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 224/2022 vp)

Oikaisuvaatimuksen käsittely automaattisessa menettelyssä

Automaattista päätöksentekoa koskevat, hallintolakiin lisättäväksi ehdotetut (HE 145/2022 vp, perusesitys) säännökset tulevat hallintolain soveltamisalaa koskevan säännöksen mukaan sovellettaviksi myös vero- ja tullilainsäädännön soveltamista koskevassa päätöksenteossa. Perusesitys on parhaillaan perustuslakivaliokunnan käsittelyssä. Nyt käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen mukaan hallintolain 53 e §:n 4 momenttia koskevasta säännösehdotuksesta poiketen, myös oikaisuvaatimusta koskeva asia voitaisiin ratkaista automaattisesti. Tällaisen poikkeuksen edellytykset määriteltäisiin 1. lakiehdotuksen 26 f §:ssä ja 7. lakiehdotuksen 88 §:ssä.

Automaattisen päätöksenteon sääntelyä arvioidessaan perustuslakivaliokunta on pitänyt sitä merkityksellisenä erityisesti perustuslain 21 §:ssä turvattujen oikeusturvan ja hyvän hallinnon periaatteiden ja 118 §:ssä säädetyn virkavastuun kannalta. Näiden valtiosääntöoikeudellisten näkökohtien voidaan katsoa edellyttävän automaattisen päätöksenteon yleisten ja erityisten perusteiden sääntelyä lailla myös verotus- ja tullilainsäädännön soveltamiseen kohdistuvassa oikaisuvaatimusmenettelyssä. Esityksen soveltamiskohde huomioon ottaen merkitystä on myös erityisesti perustuslain 81 §:n 1 momentilla, jonka mukaan verovelvollisen oikeusturvasta on säädettävä lailla.

Hyvän hallinnon säädännäiset takeet

Hyvä hallinto edellyttää perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan, että jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä. Käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi ja saada perusteltu päätös samoin kuin muut hyvän hallinnon takeet turvataan lailla 2 momentin mukaan. Hyvän hallinnon menettelyllisiä takeita määrittelevänä perussäädöksenä voidaan pitää hallintolakia, joka sisältää perussäännökset myös oikaisuvaatimuksen tekemisestä ja sen käsittelystä.

Hallintolakia sovelletaan lain 1 §:n 1 momentin mukaan hallintoasiassa noudatettavaan menettelyyn. Jos muussa laissa on hallintolaista poikkeavia säännöksiä, niitä sovelletaan kuitenkin hallintolain 5 §:n 1 momentin mukaan hallintolain asemasta. Vero- ja tullilainsäädännön soveltaminen samoin kuin niiden soveltamiseen kohdistuvan oikaisuvaatimuksen käsittely on hallintoasian käsittelyä, joten siinä

noudatetaan hallintolakia. Tosin erityisesti verotusmenettelylaki sisältää melko runsaasti hallintolaista keskeisiltä osin poikkeavia säännöksiä, jotka on säädetty ilman perustuslakivaliokunnan myötävaikutusta (HE 117/2003 vp). Nämä poikkeukset koskevat asianosaisen kuulemista, asian selvittämistä, päätöksen perustelemista, päätöksen sisältöä ja sen tiedoksiantoa, joita kaikkia voidaan pitää perustuslain 21 §:n 2 momentissa tarkoitettuina hyvän hallinnon takeina.

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti toimivaltaisessa viranomaisessa. Säännökseen sisältyvän asianmukaisuusvaatimuksen voidaan katsoa edellyttävän sitä, että asian käsittelyssä sovellettava menettely noudattaa käsiteltävän asian erityispiirteitä (PeVL 12/2019 vp, s. 10). Perustuslakivaliokunta on lisäksi kiinnittänyt perustuslain 21 ja 81 §:n 1 momentin näkökulmasta huomiota siihen, ettei verotuksen kaltaisessa massaluonteisessakaan toiminnassa saa vaarantaa hyvän hallinnon vaatimuksia tai verovelvollisen oikeusturvaa (PeVL 35/2005 vp, s. 2).

Verovelvollisen oikeusturva

Perustuslain 81 §:n 1 momentin mukaan verovelvollisen oikeusturvasta säädetään lailla. Vaikka vero- ja tullimenettelyssä on massaluonteisia piirteitä, niissä tehtyyn päätökseen kohdistuvaa muutoksenhakumenettelyä sääntelevässä laissa on perustuslain 21 ja 81 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla otettava huomioon erityisesti verovelvollisen oikeusturvan takeet. Oikaisuvaatimuksella haetaan ensimmäisessä vaiheessa muutosta vero- ja tullilainsäädännön soveltamiseen. Oikaisuvaatimusmenettelyssä on siten kysymys verovelvollisen oikeusturvaa toteuttavasta muutoksenhausta yksittäistapauksessa.

Verovelvollisen oikeusturvan takeisiin kuuluvat yleisesti ainakin oikeusturvan saatavuus ja tehokkuus sekä oikeusturvamenettelyn asianmukaisuus. Asianmukaisen käsittelyn vaatimuksia verotusmenettelyssä ja siten myös verovelvollisen perusoikeutena turvattua oikeusturvaa toteuttavassa oikaisuvaatimusmenettelyssä konkretisoi perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 35/2005 vp) säädetty verotusmenettelylain 26 §:n 6 momentti, jonka mukaan veroviranomaisen on verotusta toimittaessaan ”tutkittava saamansa tiedot ja selvitykset tavalla, joka asian laatu, laajuus, verovelvollisten yhdenmukainen kohtelu ja verovalvonnan tarpeet huomioon ottaen on perusteltua”. Nämä vaatimukset koskevat myös verotusmenettelylaissa säädetyn oikaisuvaatimuksen käsittelyä. Lähtökohtaisesti ne edellyttävät tapauskohtaista harkintaa oikaisuvaatimusta ratkaistaessa.

Verovelvollisen oikeusturva edellyttää myös oikeutta saattaa oikaisuvaatimukseen annetun viranomaispäätöksen lainmukaisuus tuomioistuimen käsiteltäväksi. Tältä kannalta on välttämätöntä, että jo oikeusturvamenettelyn ensimmäisessä vaiheessa asiallisesti tutkitaan ja arvioidaan kaikki oikaisuvaatimuksessa esitetyt vaatimukset ja selvitykset. Oikeus tuomioistuinkäsittelyyn menettäisi olennaisen osan merkityksestään oikeusturvan takeena, jos oikaisuvaatimukseen ja sen käsittelymenettelyyn kohdistettaisiin sisällöllisiä rajoituksia. Koska oikaisuvaatimusmenettely on lain mukaan pakollinen ensimmäinen vaihe verovelvollisen oikeusturvan

toteuttamisessa, oikaisuvaatimus on siinä käsiteltävä myös verotusmenettelylain 26 §:n 6 momentin vaatimukset huomioon ottaen niin, että asiaan liittyvät tosiseikat tulevat selvitettyiksi ja oikeuskysymykset täsmentyvät (ks. PeVL 30/2012 vp, s. 3).

Esityksen mukaan myös vero- ja tulliasiaa koskevan oikaisuvaatimuksen käsittelyyn tulee sovellettavaksi hallintolain 53 e §:n 2 momentin säännös, jonka mukaan automaattinen ratkaisumenettely ei ole mahdollinen, jos asiaan sisältyy seikkoja, jotka viranomaisen etukäteisen harkinnan mukaan edellyttäisivät tapauskohtaista harkintaa, tai johon sisältyvät tapauskohtaista harkintaa edellyttävät seikat virkamies tai muu asian käsittelijä on arvioinut. Tämä rajausta estäisi käytännössä oikaisuvaatimusmenettelyn automaattisen käsittelyn, koska automaattisen menettelyn perusluonteen vuoksi siinä ei ole mahdollista ainakaan riittävästi tutkia ja arvioida sisällöllisesti verotuspäätöksen lainmukaisuutta ja sen perustana olevaa selvitystä. Verovelvollisen oikeusturvan edellyttämä oikaisuvaatimuksen asianmukainen käsittely edellyttää käytännössä lähes aina tapauskohtaista harkintaa. Ehdotettu rajausta ottaa siten säännöstasolla asianmukaisesti huomioon vero- ja tullipäätöksestä tehdyn oikaisuvaatimukseen käsittelyyn kohdistuvat verovelvollisen oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimukset.

Oikaisuvaatimuksen käsittely automaattisesti

1. lakiehdotuksen 26 f §:n 1 momentissa ehdotetun oikaisuvaatimusta koskevan poikkeussäännöksen kohteena olisi hallintolain 53 e §:n 4 momenttiin perusesityksessä lisättäväksi ehdotettu säännös, jonka mukaan oikaisuvaatimusta tai siihen rinnastuvaa vaatimusta ei voida ratkaista automaattisesti. 1. lakiehdotukseen sisältyvässä säännösehdoituksessa määritellyissä tilanteissa oikaisuvaatimuksen käsittely ja ratkaiseminen olisi kuitenkin mahdollista automaattisesti kolmella perusteella. Tältä osin suoraviivaisempi säännös ehdotetaan 7. lakiehdotuksessa lisättäväksi tullilain 88 §:ään.

Oikaisuvaatimusta koskeva asia voitaisiin ratkaista automaattisesti ensinnäkin, jos *oikaisuvaatimus hyväksytään verovelvollisen oikaisuvaatimuksessaan esittämän uuden vaatimuksen tai uuden selvityksen perusteella*. Kun oikaisuvaatimus hyväksytään, viranomaisen muuttua myös verotusmenettelyssä sovellettavan hallintolain mukaan sen kohteena olevaa päätöstä tai kumoaa päätöksen (HL 49 g §). On selvää, että verovelvollisen tekemän oikaisuvaatimuksen hyväksyminen ei voi tapahtua verovelvollisen vahingoksi, vaikka tällaista kieltoa ei sisällykään lakiin. Verovelvollisen oikaisuvaatimuksen hyväksyminen merkitsee siten verovelvollisen kannalta myönteistä päätöstä.

Oikaisuvaatimuksen automaattinen käsittely olisi ehdotetun 26 f §:n 3 momentin mukaan mahdollista kuitenkin vain, jos hallintolain 53 e §:n 2 momentissa säädetyt asian automaattisen ratkaisemisen edellytykset täyttyvät. Tämä merkitsee, että oikaisuvaatimus voidaan käsitellä automaattisesti vain, jos oikaisuvaatimuksen käsittelyyn ei sisälly tapauskohtaista harkintaa tai luonnollinen henkilö on arvioinut tapauskohtaista harkintaa edellyttävät seikat. Kuten edellä on yleisesti arvioitu,

tämä edellytys yhdessä hyvän hallinnon ja verovelvollisen oikeusturvan vaatimusten kanssa on omiaan olennaisesti kaventamaan oikaisuvaatimuksen automaattisen käsittelyn soveltamisalaa ensimmäisen poikkeussäännöksen tarkoittamissa tilanteissa. Tämä johtuu siitä, että verovelvollisen oikaisuvaatimuksessaan esittämän uuden vaatimuksen ja selvityksen asiasisältöinen ja lainmukainen arviointi edellyttää verovelvollisen oikeusturva huomioon ottaen useimmiten myös tapauskohtaista harkintaa, jossa arvioidaan vaatimuksen ja selvityksen sisältämiä tosi-seikkoja ja niiden oikeudellista merkitystä sovellettavan lainsäädännön kannalta. Tämä olennainen soveltamisalan rajaus huomioon ottaen ensimmäisen poikkeusperusteen säännösmuotoiluun ei sellaisenaan ole huomauttamista valtiosääntöoikeudelliselta kannalta.

Esityksen perustelujen (s. 24) mukaan ensimmäisen poikkeusperusteen soveltaminen olisi kuitenkin laajasti ja ehkä kattavasti mahdollista oikaisuvaatimusmenettelyssä etukäteen tehtävän riskiarvioinnin perusteella. Riskiarvioinnin salassa pidettäviä ”kriteereitä voisivat olla tavallisesta poikkeavat tiedot, kuten epätavallisen suuret tai pienet lukuarvot taikka epäloogisuudet verovelvollisen esittämien ja viranomaisella olevien tietojen välillä”. On hyvin tulkinnanvaraista, mahdollistaisiko tällainen, ainoastaan keskimääräisestä poikkeaviin tietoihin kohdistuva ja vain ”ohjelmallisesti todettava” riskiarviointi hallintolakiin lisättäväksi ehdotetun 53 e §:n 2 momentissa edellytetyn tapauskohtaisen harkinnan toteuttamisen. On se sijaan ilmeistä, että tällaisen riskiarviointiin perustuvan sääntelyn soveltaminen edellyttäisi välttämättä luopumista tapauskohtaisesta harkinnasta tai ainakin sen laajaa rajoittamista. Ehdotettua sääntelyä ei siten ole mahdollista tulkinnallisesti ongelmallisella tavalla pyrkiä pelkkien esityksen perustelun puitteissa mahdollistamaan hallintolain 53 e §:n 2 momentissa ja ehdotetussa poikkeussäännöksessä säädettyihin puitteisiin. Se ei myöskään perustelujen mukaisesti sovellettuna sopeudu verovelvollisen oikeusturvan vaatimuksiin.

Riskiarviointi näyttäisi lisäksi merkittävästi rajoittavan yhtäältä verovelvollisen oikeutta esittää oikaisuvaatimuksessaan erilaisia selvityksiä ja vaatimuksia ja toisaalta niiden asiasisältöistä tutkimista ja arviointia verovelvollisen oikeusturvan vaatimukset riittävästi huomioon ottaen. Perustelujen mukaan automaattinen käsittely nimittäin edellyttäisi ”myös, että oikaisuvaatimuksen tekijä voi ilmoittaa ja on ilmoittanut kyseistä asiaa koskevat vaatimuksensa ja sen perusteena olevat seikat sähköisessä palvelussa tai lomakkeella riittävän yksilöidysti ja tarkasti siten, että tiedot saadaan Verohallinnon tai Tullin tietojärjestelmään rakenteisessa muodossa.”

Oikaisuvaatimus pitäisi siten perustelujen mukaan ilmeisesti laatia niin, että verovelvollinen karsisi etukäteen selvityksiään ja yksinkertaistaisi vaatimuksiaan automaattisen käsittelyn rakenteisuuden vaatimukset huomioon ottaen. Pelkästään sitä perusteluissa esitettyä näkökohtaa, että ”automaation hyödyntäminen nopeuttaa merkittävästi asioiden käsittelyä viranomaisessa” (s. 49), ei kuitenkaan

voitane pitää riittävän painavana ja hyväksyttävänä perusteena heikentää verovelvollisen oikeusturvaa rajoittamalla tällä tavoin asiasältöisesti oikaisuvaatimuksessa esitettäviä tietoja ja vaatimuksia.

Lisäksi on otettava huomioon, että hyvän hallinnon takeet turvataan perustuslain 21 §:n 2 momentin mukaan lailla ja verovelvollisen oikeusturvasta on perustuslain 81 §:n 1 momentin mukaan säädettävä lailla. Pelkästään hallituksen esityksen perusteluilla ei siksi voida määrittellä ja laajentaa oikaisuvaatimuksen käsittelyyn sovellettavan poikkeussäännöksen soveltamisalaa ja samalla rajoittaa verovelvollisen oikeusturvaa. Sikäli kuin riskiarviointiin perustuva oikaisuvaatimusmenettely mahdollisesti sopeutuisi verovelvollisen oikeusturvaa koskeviin vaatimuksiin, siitä on siten säädettävä lailla täsmällisesti ja tarkkarajaisesti.

Yhteenvedona voidaan todeta, että ensimmäistä poikkeusperustetta koskeva sääntely ei erityisesti sen soveltamistavasta ja laajuudesta perusteluissa esitetyt näkökohdat huomioon ottaen sopeudu perustuslain 21 §:n ja 81 §:n 1 momentissa oikeusturvalle yleensä ja verovelvollisen oikeusturvalle erityisesti asetettuihin vaatimuksiin. Säännösehdotus ei myöskään täytä näiltä osin lailla säätämisen vaatimusta.

Riskiarvioon perustuva automaattinen päätöksenteko voi sinänsä olla mahdollista vero- ja tullilainsäädännön soveltamiseen kohdistuvan oikaisuvaatimuksen käsittelyssä eräänlaisena ilmeisten virheiden karsintamenettelynä. Tämä edellyttäisi ainakin sen soveltamisalan rajoittamista oikaisuvaatimuksen hyväksyvään päätöksentekoon sekä riskiarvion yleisten edellytysten ja niiden soveltamisen perusteiden määrittelyä riittävän täsmällisesti, avoimesti ja hyväksyttävällä tavalla laintaisoin säännösin. Tällaisessa sääntelyssä on muutenkin otettava huomioon verovelvollisen oikeusturvan vaatimukset ja hyvän hallinnon takeet. Koska oikaisuvaatimus on verovelvollisen oikeusturvamenettelyn pakollinen ensimmäinen vaihe, on perustuslain oikeusturvalle asettamat vaatimukset huomioon ottaen tuskin kuitenkaan mahdollista rajoittaa siinä esitettävien vaatimusten ja selvitysten alaa ja sisältöä pelkästään automaattisen käsittelyn vaatimusten huomioon ottamiseksi.

Toinen poikkeusperuste olisi se, että *verotuspäätös kumotaan verovelvollisen oikaisuvaatimuksen johdosta ja Verohallinto käsittelee asian uudelleen*. Kun asia palautuu käsiteltäväksi uudelleen verotusmenettelyssä, tapauskohtainen harkinta kuuluu verotusmenettelylain nojalla luonnolliselle henkilölle ja menettelyssä tulevat sovellettaviksi verotusmenettelyyn verotusmenettelylain mukaan kuuluvat oikeusturvan takeet. Näitä takeita voitaneen oikeusturvan kannalta pitää riittävinä, vaikkakaan hallintolaista poikkeavia verotusmenettelylain menettelysäännöksiä ei niitä säädettäessä ole arvioitu perustuslain kannalta.

Kolmas poikkeusperuste tulee sovellettavaksi, jos *verovelvollisen oikaisuvaatimuksen johdosta tehdään täydentävä verotuspäätös*. Täydentävä verotuspäätös tehdään verotusmenettelylain 51 a §:n mukaan noudattaen, mitä verotuksen oikaisusta verotusmenettelylain 55, 56 ja 57 §:ssä säädetään. Täydentävän päätöksen

tekemisessä tulisi perustelujen mukaan (s. 36) noudatettavaksi ehdotettu automaattinen päätöksentekomenettely. Sikäli kuin automaattinen päätöksenteko on tätä poikkeusta sovellettaessa mahdollista, verovelvollisen oikeusturvan kannalta on tältä osin paikallaan viitata ensimmäisen poikkeuksen arvioinnissa esitettyyn.

Virkavastuu

Perustuslakivaliokunta on pitänyt selvänä, että päätöksenteon siirtäminen automaattiseen käsittelyyn ei saa johtaa siihen, että virkavastuuta koskevat perustuslain säännökset menettävät merkityksensä. Hyväksyttävänä ei voida pitää sitä, että virkavastuun toteutuminen automaattisessa päätöksenteossa olisi näennäistä tai keinotekoista. Automatisoidun päätöksentekomenettelyn tulee perustuslain 118 §:stä johtuvista syistä olla tarkasti valvottua ja oikeudellisesti kontrolloitavissa, minkä lisäksi siihen on voitava liittää viime kädessä myös virkamiehiin kohdistuva vastuu virkatoimista (PeVL 7/2019 vp, s. 11).

Tältä osin on otettava huomioon, että perusesityksen mukaan tiedonhallintalakiin on tarkoitus lisätä erityisesti virkavastuun toteuttamisen kannalta välttämättömät säännökset. Ne tulevat sovellettaviksi myös vero- ja tullilainsäädännön soveltamista koskevassa hallintomenettelyssä. Virkavastuu verotus- ja tullimenettelyssä sovellettavassa automaattisessa päätöksenteossa määräytyisi perusesityksen mukaan tiedonhallintalakiin lisättävän sääntelyn perusteella. Tältä osin valtiosääntöoikeudellinen arviointi määräytyy perusesitykseen kohdistuvan arvioinnin perusteella.

Julkisuusperiaate

Esityksen perustelujen mukaan automaattisen käsittelyn kriteerit olisivat viranomaisen salassa pidettäviä tietoja julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 15 kohdan edellyttämässä laajuudessa (s. 24). Kyseisen säännöksen mukaan tieto valvontatoimeen liittyvästä seikasta on pidettävä salassa, jos se vaarantaa valvonnan tai sen tarkoituksen toteutumisen.

Oikaisuvaatimuksen käsittelyssä sovellettavat kriteerit määrittelevät oikeusturvamennettelyn edellytyksiä. Niihin ei siten sisälly kyseisen säännöksen tarkoittamia ”tietoja viranomaisen tehtäväksi säädetyistä tarkastuksesta tai muusta valvontatoimeen liittyvästä seikasta”. Kun oikeusturvan perusvaatimusten lisäksi otetaan huomioon, että perustuslain 21 §:n 2 momentin mukaan muun muassa käsittelyn julkisuus kuuluu hyvän hallinnon takeisiin, jotka turvataan lailla, oikaisuvaatimuksen automaattisen käsittelyn menettelyä määrittäviä edellytyksiä ei voida pitää salassa. Perustuslakivaliokunta on myös korostanut automaattisessa ratkaisutoiminnassa käytettävän koodin tai algoritmin julkisuuden asianmukaista toteutumista yksityiselle ymmärrettävässä muodossa (PeVL 7/2019 vp).

Henkilötietojen suoja

Perustuslakivaliokunta on katsonut tarpeelliseksi tarkoin varmistua ehdotetun automaattisesti päätöksentekoa koskevan sääntelyn yhteensopivuudesta yleisen tietosuoja-asetuksen kanssa (PeVL 7/2019 vp). Tältä osin on keskeinen merkitys yleisen tietosuoja-asetuksen 22 artiklan 1 kohdalla. Sen mukaan rekisteröidyllä on oikeus olla joutumatta sellaisen päätöksen kohteeksi, joka perustuu pelkästään automaattiseen käsittelyyn ja jolla on häntä koskevia oikeusvaikutuksia tai joka vaikuttaa häneen vastaavalla tavalla merkittävästi. Artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan 1 kohtaa ei kuitenkaan sovelleta, jos päätös on hyväksytty rekisterinpitäjään sovellettavassa unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa vahvistetaan myös asianmukaiset toimenpiteet rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien sekä oikeutettujen etujen suojaamiseksi. Ehdotetun sääntelyn tarkoituksena on vastata myös näihin tietosuoja-asetuksessa määriteltyihin, jäsenvaltion päätöksentekomenettelyä määrittelevään lainsäädäntöön kohdistuviin vaatimuksiin.

Siltä osin kuin esityksen tarkoittamissa tilanteissa oikaisuvaatimus voidaan käsitellä automaattisesti, verovelvollinen ei voisi oikaisuvaatimuksen tekemällä saattaa häntä koskevan lopullisen ratkaisun tekemistä luonnollisen henkilön tehtäväksi. Tämän rajoituksen arvioinnissa on merkitystä sillä, että jäsenvaltion lainsäädännön hyväksyessä automaattisen päätöksenteon ei sovelleta tietosuoja-asetuksen 22 artiklan 3 kohdan vaatimusta, jonka mukaan rekisteröidyllä on oikeus vaatia, että tiedot käsittelee luonnollinen henkilö. Verovelvollisella on joka tapauksessa oikeus hakea muutosta oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen, jolloin asiaa ei voida käsitellä automaattisesti.

Perustuslakivaliokunta on myös kiinnittänyt huomiota siihen, että tietosuoja-asetuksessa kiinnitetään huomiota lapsen erityiseen suojan tarpeeseen henkilötietoja käsiteltäessä. Asetuksen johdanto-osan 71 kappaleen mukaan automaattista päätöksentekoa ei saisi kohdistaa lapseen (PeVL 7/2019 vp). Myös lapsi voi sinänsä olla verovelvollinen. Ehdotetun lainsäädännön soveltaminen ei kuitenkaan kohdistuu lapseen tässä ominaisuudessa vaan lainsäädännön mukaisena verovelvollisena siitä riippumatta siitä, onko verovelvollinen täysivaltainen vai vajaavaltainen henkilö. Oikaisuvaatimusta koskevan sääntelyn voidaan katsoa täyttävän tietosuoja-asetuksen näiltä osin jäsenvaltion lainsäädännölle asettamat vaatimukset.

Tietojen antamisajan pidentämistä koskeva asia

1. lakiehdotuksen 26 f §:n 2 momentissa ehdotetaan poikkeamista hallintolain 53 f §:n 1 momentissa säädetystä niin, että veroilmoituksen, muun ilmoituksen tai tietojen antamisajan pidentämistä koskeva asia voitaisiin ratkaista automaattisesti myös, jos luonnollisen henkilön vaatimusta ei hyväksytä. Sääntelylle on esitetty hyväksyttävät ja aiheelliset perustelut. Sitä voidaan siten pitää vähäisenä poikkeuksena oikeusturvan vaatimuksista.

Kuuleminen seuraamusmaksun määräämismenettelyssä

2. lakiehdotuksen 35 §:n 4 momentin mukaan enintään 200 euron myöhästymismaksua määrättäessä verovelvollista kuultaisiin vain, jos se on erityisestä syystä tarpeen. Sen sijaan verovelvollisen kuuleminen tämän euromäärän ylittävää myöhästymismaksua määrättäessä olisi pääsääntö. Ehdotettua sääntelyä on paikallaan arvioida hyvän hallinnon vaatimusten ja verovelvollisen oikeusturvan kannalta.

Hyvän hallinnon takeisiin kuuluvaa oikeutta tulla kuulluksi rajoittavalle sääntelylle on esitetty hyväksyttävät perusteet, ja poikkeusta oikeusturvasta voidaan näin rajattuna pitää vähäisenä. Perustuslakivaliokunta on pitänyt mahdollisena samantyyppistä kuulemiseen kohdistuvaa rajoitusta hallinnollisena rangaistusseuraamuksena pidettävää myöhästymismaksua määrättäessä arvioidessaan hallituksen esitystä laiksi tulotietojärjestelmästä (PeVL 49/2017 vp).